

CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)
AAN ZIJN VADER CHRISTIAAN HUYGENS SR. (BERGEN-OP-ZOOM)
MEI 1610
12

Vertraagd antwoord op een verloren gegane brief van Christiaan Huygens sr. (voorjaar 1610).

Samenvatting: Huygens excuseert zich dat hij niet eerder heeft geschreven. Hij beschrijft hoe hij, op voorspraak van Van Liere, heeft gezongen en luit gespeeld in aanwezigheid van Contarini, de gezant van Venetië.

Over een antwoord van Christiaan Huygens is niets bekend.

Datering: De brief draagt slechts het jaartal (1610) en de leeftijdsaanwijzing van Huygens (13 jaar). Dit bakent de datering af tussen 1 januari en 4 september 1610. De inhoud wijst op mei 1610.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. XLIV, nr. 8, fols. 9-10: brief (dubbelvel, 20x32cm, ab|d; autograaf).

Uitgaven op papier: Worp 1, nr. 12, p. 6: volledig.

— Rasch 2007, nr. 12, pp. 243-246: volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: Jonas Charisius; Tommaso Contarini; Johan Dedel; Maurits Huygens; Emmery van Liere; Jacob Ulfeldt.

Plaatsen: Denemarken; Venetië.

Titels: *Colloquia* (Erasmus).

Glossarium: canere (zingen); cantare (zingen); cantio (lied); cantus (gezang); chorda (snaar); cytharædus (citer-speler); quinta [chorda] (hoogste snaar); testudo (luit); vox (stem).

Transcriptie

A Monsieur

Monsieur Huygens, Secrétaire du Conseil d'Etat,

à Berghes-sur-le-Zoom.

Salutem plurimam.

Tam diu, Pater charissime, querulis tuis litteris respondere distuli, ut videar mihi potius ad te scribere quam rescribere, quod quidem meâ, ut fatear, accidit culpâ. Nec tamen omninò memet incuso; paullulum enim restat excusationis. Miraberis quid tandem proferam. At ubi audieris, tute, scio, aliquam saltem ex parte desidiæ opinionem adimes. Meministine nos *Colloquia* Domini Erasmi discere, idque ter de die, nimirum mane horâ undecimâ, à prandio secundâ, et vesperi sextâ, quam horam epistolis et versibus componendis impendere solebamus? Hoc inquam tempus jam ademptum nobis est. Non mirum igitur in scribendis litteris segnius solito me pergere. Dices fortassis, cur tu minus quam frater? Illi non componenda carminum erat materia ut mihi, quam etiam ante reditum tuum absolvere et ad te mittere putaveram, ut nuper. Habes causam cur tam diu siluerim. Jam verò cum in meâ manu non esse videam ut absolvam, non potui non ad te primo nuntio aliquid litterarum dare. Sed jam satis excusationum. Ut ad alia procedam.

Venetiaë legatum hic fuisse non te arbitror latere. Ille, cum Dominus Lier, qui continuè illi aderat, de me, ut ferè fit, prædicasset, accersit me. Adeo cum Joanne. Cano. Ille continuò cantiones aliquot Gallicas poscere. | b | Profero librum. Canto simul testudine et voce, ita ut ibi canendo plus minus horâ trivissemus. Ego interim, ut citharædus ille apud Dionysium, spe non minus oblectabar quam ille cantu. Speraveram enim ut quid tale accideret, quale cum essemus apud legatos Daniæ. Sed nihil. Tandem rumpebatur quinta,

cumque novam me velle applicare simularem, ille suâ linguâ '*Basta, basta*' inquit, et simul cum dicto abiit. Mox et ego ¹[...] sudans decessi.

Plura quæ scribam non habeo; omnem enim jam materiam præripuit frater. Restat ut te Deo Optimo Maximo commendem. Hagæ-Comitis, anno MDCX.

Tui observantissimus
Constantinus Huygens, annorum 13, 1610.

Vertaling

Aan de heer Huygens, secretaris van de Raad van State,

te Bergen-op-Zoom.

Lieve vader,

Zó lang heb ik het uitgesteld uw vragende ²brief te beantwoorden, dat het wel lijkt alsof ik u uit mijzelf schrijf in plaats van een brief te beantwoorden. Het is, ik beken het, mijn eigen schuld. Toch laak ik mijzelf niet ten volle, want er blijft nog een rest van excuus over. U zult zich wel afvragen wat ik nu naar voren ga brengen. Maar wanneer u het heeft gehoord, zult u tenminste een bepaald gedeelte van uw dunk van ledigheid [jegens mij] terzijde schuiven. Herinnert u zich niet dat wij de *Colloquia* van Erasmus moesten bestuderen, en wel driemaal daags, om elf uur in de ochtend, na het middagmaal om twee uur en 's avonds om zes uur, welk [laatste] uur het tijdstip is dat wij plachten te benutten voor het schrijven van brieven en verzen? Ik kan dus zeggen dat die tijd ons nu is afgenomen. Het is daarom geen wonder dat ik mij later dan gewoonlijk weer aan het schrijven van een brief zet. U vraagt dan misschien, waarom jij minder dan je ³broer? [Het antwoord is dat] hij geen stof voor het maken van verzen had zoals ik, welke [stof] ik had gemeend al voor uw terugkomst af te maken en aan u op te sturen, zoals onlangs. Hier hebt u de oorzaak van mijn langdurig stilzwijgen. Nu ik echter zie dat het mij toch onmogelijk is om mij vrij te spreken, kan ik niets anders doen dan u bij deze eerste gelegenheid iets van een brief te schrijven. Maar genoeg excuses nu. Laat ik op iets anders overgaan.

Het zal u niet zijn ontgaan, dat de ⁴gezant van Venetië alhier is geweest. Toen de heer [Emmery] van Liere, die steeds in zijn nabijheid is, hoog over mij had opgegeven, zoals meestal gebeurt, riep de gezant mij bij zich. Ik ga erheen, met Johan [Dedel]. Ik zing. Hij vraagt meteen om wat Franse liederen. Ik haal een boek te voorschijn en zing terwijl ik er luit bij speel, zodanig dat wij al zingende daar ongeveer een uur doorbrachten. Ondertussen genoot ik, net als de citerspeler bij Dionysius, evenveel van de ⁵hoop als hij van het gezang. Ik hoopte immers dat hetzelfde zou gebeuren als ⁶indertijd toen we bij de ⁷gezanten van Denemarken waren. Maar niets [van dat alles]. De hoogste snaar brak, en toen ik aanstalten maakte om er een nieuwe op te zetten, zei hij, in het Italiaans: 'Genoeg, genoeg,' en vertrok na die woorden. Vlug daarna ging ik, badend in het zweet, ook weg.

Meer om te schrijven heb ik niet. Mijn broer heeft mij reeds al het gras voor de voeten weggemaaid. Mij blijft slechts over u in de gunst van de goede God aan te bevelen. Den Haag, 1610.

Uw toegewijde
Constantijn Huygens, 13 jaar oud, 1610.

-
1. Er ontbreekt een stukje van het papier.
 2. Christiaan Huygens sr. aan zijn zoon Constantijn, april? 1610 (verloren).
 3. Maurits Huygens.
 4. Tommaso Contarini.
 5. Dat wil zeggen, de hoop op goede beloning.
 6. December 1607.
 7. Jacob Ulfeldt en Jonas Charisius.

S. P.

8 10

Tam diu, Pater clarissimi, juvenis tuis litteris respondere —
distuli, ut videar mihi potius ad te scribere quam rescribere,
quod quidem mea, ut fator accidit culpa. Hoc tamen omnino
memet incuso, paullulum enim restat excusationis. Miraberis
quid tandem proficam, at ubi audieris, tute scio aliqua, ex
parte disidi opinionem adire. Memoristi nos colloquia
D. Erasmi discrete, idque ter di diu, nimirum mane hora undecima,
a prandis secunda, et vespere sexta quam horam epistolis
et versibus componendis impendere solibamus, hoc inquam
tempus iam ademptum nobis est, non mirum igitur in scribendis
litteris signis solito, pigrescere. Dicis fortassis, cur tu minus
quam frater? illi non componenda carminum erat materia
ut mihi, quam etiam ante reditum tuum absolvi et ad
te mittere putavim ut nuper. Habes causam, cur tam
diu sibiurim, Jam vero cum in mea manu non esse videam
ut absolvam non potui non ad te primo nuntio aliquid litte-
rarum dare. Sed iam satis excusationum, ut ad alia
procedam. Venit legatum sic fuisse non te arbitror
latere, Illi, cum D. Livio qui continui illi aderat —
de re ut fore fit predicasset, accessit mihi, advo cum Joannas
cans, illi continuo cantiones aliquot Gallicas posuere;

profero librum, cuncto simul testuaria et voc³ ita ut ibi
candendo plus minus hora trivissimas, esse interim ut cibariis
illo arua Dionysium, sed non minus oblectabar quam illo arte.
spararum trim ut quid tali accidit, quae cum isermus apud
legatos Danis, sed nihil Tandem rumpebatur quinta, cum
romam ne velle applicari simul latin. illi sua lingua. R. u. -
Basta inquit, et simul cum dicto abijt, mox et ego;
sudaas dicesi, Plura qui scribam non habeo, omnia enim
iam materiam perripuit frater. Restat ut te Deo Opt. Max.
commendem, Has: - comitis, Anno 1610

Tui observantiss^{mus}

Const: Huygens
1610